

АНАЛІЗ ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ СОРТУ ОДЕСЬКА 267 В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТРОКІВ СІВБИ

***О.В. Агєєва, **В.Г. Друз'як, *В.К.Пушкаренко**

***Одеський державний аграрний університет**

****Одеський інститут агропромислового виробництва УААН**

На базі дослідного поля Одеського інституту агропромислового виробництва проведено аналіз фітосанітарного стану озимої пшениці сорту Одеська 267 на предмет ураження основними хворобами в залежності від строків сівби

Ключові слова: озима пшениця, хвороби, фітосанітарний стан.

Вступ. Ключовою проблемою в сільському господарстві України є прискорене і стале нарощування виробництва зерна.

Обов'язкова умова інтенсивної технології вирощування сільськогосподарських культур – раціональне використання агротехнічних прийомів в оптимальні строки відповідно до біологічних вимог рослин.

При сівбі пшениці озимої в різні строки складаються різні абіотичні умови, тобто температура повітря, сума позитивних температур, опади, тривалість дня. Тому в основу розробки нормативних даних та технічних умов виробництва високоякісного зерна нових та перспективних сортів озимої пшениці покладено визначення норми реакції сортів на різні абіотичні умови, тобто на різні строки сівби (1).

Метою наших досліджень було визначення фітосанітарного стану озимої пшениці в залежності від строків сівби та вплив цих факторів на формування врожаю зерна.

Матеріал і методи досліджень. Дослідження зі строками сівби та аналізу фітосанітарного стану пшениці озимої виконані на Дослідному полі Одеського інституту агропромислового виробництва УААН.

Метод досліджень - польовий, супутні дослідження та спостереження — загальноприйняті. Пшениця висівалася через 10 діб з 5 вересня по 25 жовтня. Попередник - чорний пар. Повторність - трьохкратна. Розміщення варіантів і повторень - методом латинського прямокутника. Досліджувався сорт - Одеська 267. Агротехніка на всіх ділянках була однаковою, крім строків сівби (2).

Фенологічні спостереження і аналіз фітосанітарного стану посівів проводилися у період з кінця березня по липень у 2008 і 2009 роках. Серед

найпоширеніших хвороб були виявлені борошниста роса, бура іржа, септоріоз – хвороба, яка останнім часом набуває великого значення і вимагає певної уваги до себе, та вірусне захворювання – вірус жовтої карликовості ячменя (3).

Фенологічні спостереження рослин відбувалися у ранкові години, сонячну, суху і безвітряну погоду. Збір даних та аналіз проводився згідно методики окомірного визначення на основі шкали Саари і Прескотта за 9 бальною шкалою (4). Обстеження велись в такі фази розвитку культури: вихід у трубку, колосіння, цвітіння, молочної стиглості зерна. Слід зазначити, що метеорологічна ситуація в роки досліджень дещо відрізнялася по роках. Наприклад, у веснянолітній період вегетації рослин у 2009 році випало значно менше опадів ніж за той же період 2008 року, що не могло не вплинути на розвиток хвороб і рослин, і це несе певні відмінності у спостереженнях.

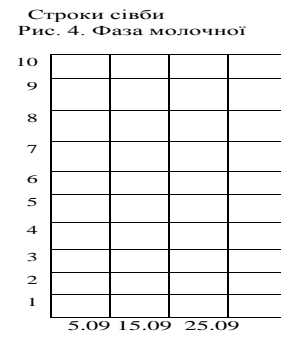
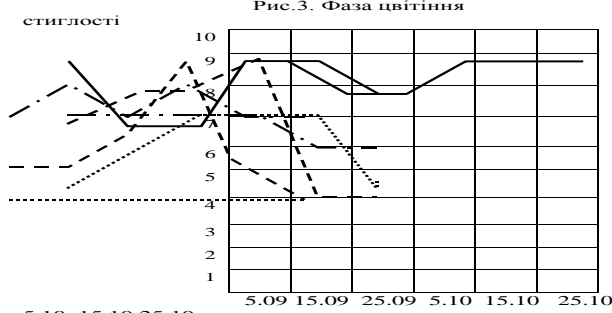
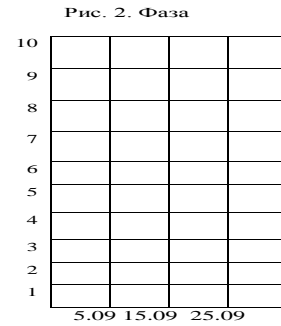
Результати досліджень. Відмічалася наступна ступінь ураження рослин хворобами в залежності від строків сівби на стандартному сорті Одеська 267 (рис.1-4).

У фазу виходу в трубку (рис.1) спостерігався пик розвитку борошнистої роси до 5 балів при строках посіву 15 вересня 25 жовтня і зменшення ураження рослин до повного не прояву в строк посіву 5 жовтня. Збільшення ураження ВЖКЯ припадає на строк посіву – 25 вересня і зменшення до 9 балів в усі інші строки. Хвороби бура іржа і септоріоз в цю фазу розвитку рослин не проявлялися зовсім.

У фазу колосіння (рис.2) спостерігалось збільшення ураження рослин борошнистою до 5 балів на протязі перших трьох строків посіву з поступовим зменшенням ураження до 7 балів і збільшення ураження до початкового рівня по останньому строку посіву. Ураження бурою іржею в цю фазу майже не спостерігається. Ураження септоріозом незначне спостерігається в перші два строки сівби, зовсім не проявляється по третьому і четвертому строку сівби і збільшується до 6 балів до останнього строку.

Ступінь ураження рослин хворобами в залежності від строків сівби

(сорт Одеська 267), 2008 р

Умовні позначення:

—	Борошниста роса
.....	Бура іржа
-----	ВЖКЯ
- . - .	Септоріоз

Ураження ВЖКЯ має хвилювих характер - збільшується до другого і третього строку сівби, не проявляється по четвертому і п'ятому строках і не значно проявляється по шостому строку.

У фазу цвітіння (рис. 3) прояв борошнистої роси відмічався на рівні 7 балів по всіх ранніх строках сівби і збільшувався до 6 балів по двох останніх. В цю фазу відмічався найбільший прояв бурої іржі у 5 балів по першому і останньому строках сівби. Найбільш значний прояв септоріозу спостерігався по двох останніх строках сівби. А ВЖКЯ незначно проявлявся в другий і третій строк сівби.

У фазу молочної стиглості (рис. 4) майже зовсім не проявлявся ВЖКЯ. Прояв борошнистої роси і септоріозу коливався в проміжку 6-8 балів. Найбільший прояв був бурої іржі (4 бали) причому по всіх строках сівби.

Висновок

Можна зробити висновок, що строки сівби впливають на розвиток основних хвороб озимої пшениці. Причому в різні фази розвитку рослин ці хвороби проявляються по-різному, але сумарно найменший прояв всіх вищезначених хвороб на стандартному сорті озимої м'якої пшениці Одеська 267 припадає на строк сівби 5-го жовтня.

Література

1. Моргун В.В., Ляшок А.К., Григорюк И.П. Сучасний стан проблеми терморезистентності озимої пшениці у зв'язку з глобальними змінами клімату.//Физиология и биохимия культурных растений.2003.Т.35,№6 (206), С.463-465.
2. Доспехов В.А. Методика полевого опыта.-М.: Колос, 1979.- 415 с.
3. В.Ф. Пересипкін Фітопатологія. –Київ: Аграрна освіта, 200. – 415 с.
4. Методы селекции и оценки устойчивости пшеницы и ячменя к болезням в странах – членах СЭВ.- Прага, 1988. – 321 с.

О.В. Агеева, В.Г. Друзьяк, В.К. Пушкаренко. Анализ фитосанитарного состояния озимой пшеницы сорта Одесская 267 в зависимости от сроков посева.

Показано влияние сроков посева на развитие основных болезней стандартного сорта озимой мягкой пшеницы Одесская 267. Выявлено оптимальный срок посева 5-го октября.

Ключевые слова: озимая пшеница, болезни, фитосанитарное состояние.

O.V. Ageeva, V.G. Druzyak, V.K. Puschkarenko. The analysis of a phytosanitary condition of winter wheat kind Odesskaya 267 depending on terms of sowing.

It is recommendet the influence of the sowing term on the phytosanitary state of the standard winter wheat variety Odesskaya 267.

Keywords: winter wheat, illnesses, phytosanitary condition.